

PROGRAM MANAGERIAL

CANDIDATURĂ LA FUNCȚIA DE RECTOR
AL UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

MANDATUL 2020-2024

CONF. UNIV. DR. ADRIAN MURARU

1. Contextul unei candidaturi

Alegerea unui rector, în România anului 2020, pare mai degrabă o miză secundară, pentru că aparent nu privește societatea, ci exclusiv una dintre instituțiile autohtone. Doar alegătorii – un grup de elită, din perspectiva pregătirii profesionale, căci nici o altă alegere într-o instituție nu are drept actanți, într-o covârșitoare majoritate, deținători ai titlului de doctor în științe – recunosc, eventual, o miză importantă aici.

Și totuși, din perspectiva menirii unei universități, alegerea nu este lipsită de consecințe dincolo de zidurile instituției: chiar dacă s-a masificat, universitatea autohtonă își are rostul. Pentru că nici un decident important, de astăzi sau de mâine, nu poate evita contactul cu ceea ce este universitatea. Iar formarea profesională, valorile, idealurile sunt inevitabil marcate de etapa universitară a educației, și aceasta nu doar în cazul decidenților, ci și pentru toți cei care vor ocupa funcții care solicită înaltă specializare.

Dacă este să observăm universitatea, din perspectiva rolului fondator, formator al societății, concluzia – astăzi – nu este foarte optimistă. Dincolo de bunăstarea materială (este însă discutabil meritul direct al universităților românești în această privință), evidentă generic în anii din urmă, anomia, lipsa de solidaritate, calitatea scăzută a discursului public și politic, ineficiența – adesea constatată – a instituțiilor autohtone, tipul predilect de relații interumane arată că și universitatea eșuează de multe ori să își atingă scopul, conform misiunii sale. În fapt, cei mai mulți dintre noi, cei care suntem adunați sub numele de „societate”, lipsiți de reflexele pe care le aduce o conduită liberă exersată îndelung și aparent anesteziați de bunăstarea materială care urmează unei perioade de privațiuni, parem a nu observa disfuncționalități, uneori critice, ale întregului numit societate. Trăind în „lumea mică” pe care ne-o creăm fiecare dintre noi, trecem parcă prea ușor peste deficiențe de funcționare, incongruențe, eșecuri instituționale. Cele care depărtează universitatea de misiunea sa, de valorile și principiile care îi dau posibilitatea de a fi.

2. Principiile care fondează o universitate

Dar care sunt principiile care dau posibilitatea existenței unei universități? Desigur, se pot da multe răspunsuri: cel legal are avantajul de a fi acceptat de toți, fie și pentru faptul că este constrângător. Legea 1 din 2011, în vigoare, indică la articolul 118:

„(1) Sistemul național de învățământ superior se bazează pe următoarele principii:

- a) principiul autonomiei universitare;
- b) principiul libertății academice;
- c) principiul răspunderii publice;
- d) principiul asigurării calității;
- e) principiul echității;
- f) principiul eficienței manageriale și financiare;
- g) principiul transparenței;
- h) principiul respectării drepturilor și libertăților studenților și ale personalului academic;
- i) principiul independenței de ideologii, religii și doctrine politice;
- j) principiul libertății de mobilitate națională și internațională a studenților, a cadrelor didactice și a cercetătorilor;
- k) principiul consultării partenerilor sociali în luarea deciziilor;
- l) principiul centrării educației pe student”.

Negreșit, am putea adăuga la acestea ceea ce este menționat în art. 3, lit. j, al aceleiași legi: „principiul asigurării egalității de șanse”.

Înainte de a continua citirea acestui program managerial, vă invit să priviți în jur și să încercați să observați aceste principii în acțiune: unde sunt echitatea, transparența, eficiența, consultarea legal solicitată în universitatea noastră? Adesea nu le aflăm nici măcar în documentele legale interne, în proceduri: plecând de la principiile înscrise în lege, se ajunge prin filtrul nenumăratelor statute, prin ciurul metodologiilor, regulamentelor, prin sита dispozițiilor, deciziilor administrative la opusul acestor principii, întemeind pe lege, prin finul meșteșug al cuvintelor, tocmai ceea ce este potrivit legii. Iar în practica zilnică echitatea, transparența, eficiența nu se lasă ușor detectate, chiar dacă stratul gros de cuvinte care acoperă realitatea vrea să ne convingă de contrariu.

Desigur, nu este locul potrivit să discutăm despre principii. Desigur, principiile menționate în lege poartă marca vremurilor noastre. Însă, în mod tradițional, universitatea înseamnă autonomie, dar și responsabilitate. Echitate și libertate. Extrageți aceste principii din șirul citat, și vom obține orice, numai o universitate nu: întreprindere economică, „universitate de partid”, școală de ofițeri, club.

Autonomia universitară, ca guvernare de sine, are sens doar în condițiile unei responsabilități față de finanțator, față de publicul care susține prin taxe și impozite instituțiile de învățământ superior finanțate public în România. Altfel, autonomia devine pretextul abuzului, ocazia nerespectării legii chiar. Iar lipsa responsabilității ne duce la minorat: moral, intelectual, civic. Fără echitate nu se poate concepe competiția subînțeleasă de orice compus universitar; fără libertate academică, ne întoarcem la vremurile de odinioară, în care altcineva gândea pentru noi. Fără echitate, în privința accesului la resurse, libertatea academică este doar o plăsmuire.

Desigur, responsabilitatea publică, într-o vreme a deresponsabilizării generale, într-o vreme în care legea penală este mlădiată de pumnul cel greu al decidenților, într-o vreme când responsabilitatea, clamată de toți, este negreșit a celuilalt, nu poate fi decât un nume pentru o ficțiune. Și totuși, fiind într-o universitate, înțelegem prea bine că nu există drepturi fără obligații, că nu există autonomie universitară fără responsabilitate.

Echitatea, ca principiu regulator, este cuprinsă în aproape orice document legal. Fiind într-o universitate, ar trebui să fim primii care înțeleg rostul acestui principiu. Însă adesea uităm, în practica noastră, de acest principiu: de la inechitățile care afectează balanța drepturi-obligații, până la cele care privesc veniturile în instituțiile publice (unde la munca egală, pregătire egală, funcție egală, și răsplata – de orice fel – ar trebui să fie egală), ceea ce ni se înfățișează este adesea un șir de inechități. Universitatea noastră a renunțat de mult la aplicarea acestui principiu, al echității, în zona vizibilă tuturor: veniturile membrilor comunității academice au fost modelate de conducerile succesive ale instituției, astfel încât să se asigure o majoritate privilegiată financiar (chiar cu prețul încălcării legii), utilă – printre altele – în procesele interne de decizie. În lipsa echității, o universitate devine un loc în care nedreptatea este învățată. De către toți.

Libertatea este adesea percepută popular ca îngăduință de a face orice. Contaminarea mediului academic este evidentă atunci când observăm practici care neagă tocmai principiul libertății: de la accesul inegal la resurse până la procedura care condiționează intenția de a publica un studiu într-o revistă științifică de aprobarea unui șef sau la imperativul aprobării de către Biroul Executiv al Consiliului de Administrație a componenței echipelor de cercetare proiectate în cererile de finanțare depuse de colegi, toate sunt manifestări ale condiționării. Ca membri ai comunității academice, înțelegem că în lipsa libertății rămâne foarte puțin din universitate.

Ne-am aștepta ca aceste deficiențe, observate din interior (și poate de aceea mai greu de corectat), să fie înlăturate de finanțator: universitatea este finanțată public. Or, statul care îi asigură finanțare nu poate oferi acțiuni corective, și nici perspective pentru creionarea unor politici universitare realiste (de multe ori pretextul – greu de clamat în alte situații – este chiar statutul privilegiat, „autonom”, al universităților, uitându-se că există obligații legale ale guvernului și ale ministerului de resort tocmai în raport cu aceste instituții „autonome”). Câteodată statul eșuează evident în a respecta obligațiile sale legale din acest domeniu: de la prorogarea articolului de lege care indică procentajele din PIB alocate educației și cercetării până la amânarea strategică a evaluării școlilor doctorale (în 2020 începem iarăși un exercițiu de acest fel), totul indică neputința acestuia. Există, desigur, politici educaționale asumate declarativ de statul român, însă datele empirice care le fundamentează sunt, de cele mai multe ori, aproximative. Există, iarăși, exigențe ale finanțatorului – statul român –, ba chiar și instrumente financiare care susțin „politici educaționale”, însă nu este clar care sunt țintele statului român, care sunt strategiile corelate (cea economică, spre exemplu, la care trimite neîncetata pomenire, în context universitar, a „corelării cu piața muncii”: este curioasă această mantră, care vine din partea reprezentanților unui stat care deține o parte infimă a economiei și care are o slabă putere predictivă). Și totuși, pentru că suntem o universitate, ar trebui să ne organizăm potrivit scopurilor dintotdeauna ale universității, potrivit menirii acesteia: a propaga cunoașterea, prin învățare și descoperire, într-un mediu al libertății și echității, care să își merite autonomia prin responsabilitatea demonstrată.

Aș menționa în final că, în lipsa unei acțiuni formatoare eficiente, universitatea devine indistinctibilă de ceea ce ar trebui să formeze. Universitatea nu mai „in-formează”, ci se lasă permeată de slăbiciunile, neputințele celor pe care ar trebui să-i formeze. Cu cât indistinția dintre universitate și mediul ambiant crește, cu atât scad șansele de redresare, de civilizare prin Universitate. Cred că miza, într-o alegere universitară, depășește scriptica funcție pe care astfel o delegă.

3. Ce s-a întâmplat în ultimii patru ani în Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași?

Dar pentru că alegerile privesc universitatea noastră, este firesc să înțelegem unde ne aflăm (informațiile prezentate în această secțiune sunt publice, fiind preluate, în principal, din obligatoriul – din punct de vedere legal – Raport anual privitor la starea universității noastre).

Legal, ne guvernează aceeași lege domeniială (nr. 1 din 2011). Intern, suntem sub imperiul unei noi Carte a universității, care a însemnat, funcțional, atribuții nenumărate pentru rectorul instituției: în această nouă Cartă, într-un singur articol, cel care înfățișează atribuțiile Senatului universitar, termenul „rector” apare de 14 ori, în vreme ce în Carta în vigoare până în iunie 2019 același termen, „rector”, apărea de 15 ori. În tot cuprinsul acelei Carte.

S-au făcut eforturi de conformare, în ultimii patru ani, la legislația națională, însă acestea nu sunt încununat de succes (încă nu este respectat Codul Muncii, încă nu sunt observate prevederi ale Legii nr. 1/2011 sau ale Legii salarizării unitare, nr. 153/2017, încă nu sunt asumate standarde educaționale ale ARACIS, spre exemplu). Acest eșec are consecințe vizibile, de pildă în lista (parțială a) veniturilor angajaților Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (acronim: UAIC) publicată semestrial: raportul dintre cel mai mare venit UAIC și cel mai mic venit UAIC (în zona didactică/cercetare) este mai mare de 10:1, ceea ce nu s-ar întâmpla dacă ar fi urmate prevederile legale în vigoare, respectat fiind principiul echității, constitutiv unei universități.

Financiar, informația publică despre universitate este mai săracă decât era în urmă cu patru ani: nu este clar care este nivelul încasărilor și al cheltuielilor fiecărei entități din

UAIC. În ultimii 4 ani, a dispărut informația minimală referitoare la încasările/cheltuielile anuale ale fiecărei facultăți. Nu este clar dacă linia de credit, istorică, a fost închisă: informația nu apare în nici un raport oficial. Nu este cunoscut dacă există împrumuturi/linii de credit care implică UAIC (așadar, este necunoscut gradul de îndatorare, dacă există, al instituției). Veniturile totale ale UAIC au fost, în 2019, de cca 366.000.000 lei; în 2015, aceleași venituri totale fuseseră de cca 244.000.000 lei, cu mențiunea că în 2019 finanțarea de bază a fost de cca 226.000.000 lei (aici se află „finanțarea *per capita*”), iar în 2015 veniturile din finanțarea de bază au fost de cca 112.000.000 lei, ceea ce indică faptul că diferențele de venit total între 2015 și 2019 stau mai degrabă în cuantumul finanțării de bază. Discursul oficial al ultimilor ani, cel despre „investiții masive” în UAIC, este temperat de cifre: conform rapoartelor oficiale, cheltuielile de capital au însemnat în ultimii patru ani 3,15% (2016), 4,08% (2017), 5,26% (2018) și 3,02% (2019) din total cheltuieli.

În privința valorii patrimoniului (terenuri și clădiri), ultimii 4 ani par a fi ascendenți: de la cca 450.000.000 lei (2016) la cca 550.000.000 lei (2018) (trebuie însă ținut cont că modalitatea de calcul al valorii contabile variază în timp). Nu este clară o informație predată de un raport oficial: se afirmă că valoarea terenului deținut de UAIC în 2018 era de 184.988.892 lei, și pe aceeași pagină a raportului se indică un „total valoare teren Grădina Botanică intabulat (2016-2018)”, acesta fiind de 208.130.436 lei. Cert este că s-a făcut, în acești ultimi patru ani, achiziția unui corp de clădire (Romtelecom), cumpărat de la o companie de telecomunicații din Germania (costul tranzacției: 10.021.352 lei – în același an, 2018, clădirea nou cumpărată a fost considerată deficientă, propunându-se o nouă „investiție: Reabilitare clădire str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28 – servicii de proiectare centrală termică+rețea interioară de distribuție”, cu un deviz general de 625.356 lei, dintre care, tot în 2018, s-au plătit 36.900 lei pentru „contract proiectare”).

Coroborând informația din documente oficiale, Grădina Botanică din Iași, aflată istoric în administrarea universității noastre, a ajuns ca suprafață – sub legislația care protejează mediul și spațiile verzi – de la 99,8 ha. (este ultima cifră care apare într-un raport oficial al UAIC, cel din 2008) la 72,9 ha. (această cifră este oferită în 2018 de administrația publică locală, într-un document oficial – trebuie menționat că în 2020 un raport intern UAIC, care

nu este cel legal solicitat și care este ne desemnat, oferă o altă cifră a suprafeței Grădinii Botanice din Iași). Luând în considerare cifrele oficiale, pierderea este neprețuită: dispărea astfel o treime din spațiul pus sub egida „Știință și cultură pentru natură”, destinat activităților didactice, de cercetare, dar și publicului larg. Pierderea noastră este câștigul altora: la prețul mediu al zonei din 2020, terenul ca atare valorează cca 30 milioane de euro (protecția specială dată de calificarea legală „grădină botanică”, de „spațiu verde” așadar, făcea hectarele pierdute de noi inutilizabile pentru construcții de orice fel, la fel cum calificarea „spațiu verde” a terenului împădurit din campusul Târgușor-Copou ar fi împiedicat construirea vreunei clădiri pe acel teren: lipsa de acțiune a UAIC, care deține căminele studentești, în privința includerii terenului împădurit proxim acestora în Registrul spațiilor verzi municipal a făcut posibilă tăierea arborilor în decembrie 2019). Valorificarea imobiliară a zecilor de hectare din Grădina Botanică care nu mai au calificarea legală de „grădină botanică” va duce profitul financiar în marja de 50-70 milioane de euro, depinzând de „soluțiile optimizant constructive” adoptate, comunicate corespunzător: „accentuarea verticală simbiotică Grădinii, cu rezolvare dialectică, hegeliană, a diadei blagiene: deal-vale-bloc”. Despre această pierdere semnificativă nu au fost anunțate nici comunitatea academică, nici publicul larg, deși actuala conducere a UAIC și-a construit, în ultimii patru ani, imaginea de aprig apărător al intereselor imobiliare ale universității: în fiecare lună suntem informați, sub impunătorul titlu „Activități privind securizarea juridică a patrimoniului UAIC”, în privința celor „86,52 mp” pe care universitatea încearcă să-i stăpânească pe Dealul Copoului din Iași făcând apel la instanțe de judecată, însă nimic nu se spune despre cei 300.000 mp de Grădină Botanică, aflată pe același Deal al Copoului, pe care – nu se știe cum – i-am pierdut ca spațiu dedicat științei. În rest, rămân necunoscute numărul proprietăților UAIC, terenuri și clădiri, modul în care acestea sunt utilizate, cheltuielile/veniturile implicate de administrarea acestora.

Organigrama UAIC a suferit neînsemnate modificări în ultimii patru ani. Subordonarea Centrului de Studii Europene de către Facultatea de Drept și înființarea unui Institut de cercetări (care aduce în plus, în raport cu situația anterioară, doar funcții de conducere) indică, pe lângă arbitrariu, minimă plasticitate internă. În sectorul administrativ, structura

a cunoscut puține modificări în ultimii patru ani. Numărul de funcții de conducere din sectorul didactic este foarte mare, raportat la numărul funcțiilor de execuție, fiind proxim limitei maxime legale: este cultivată astfel o parte însemnată din comunitatea academică (circa 15%), utilă în diverse demersuri ale conducerii UAIC.

De multe ori, în funcționarea sa, UAIC nu se înfățișează optim: serviciile administrative nu sunt totdeauna accesoriul necesar al activității didactice, procesele birocratice interne sunt greoaie, cronofage. Condițiile materiale oferite cadrelor didactice și studenților nu sunt totdeauna cele normale: există încă săli de curs improvizate, cămine studențești cu dificultăți de conformare la norme.

La finalul anului 2019, ființau în UAIC 1.610 posturi didactice, 729 fiind ocupate, iar 881 vacante. Acestea acoperă efortul didactic (an universitar 2019-2020) pentru cca 23.600 studenți (pentru cca 17.500 studenți ai ciclului „Licență”, 5.600 studenți masteranzi și 560 doctoranzi). Care era situația cu doisprezece ani în urmă (comparația pe termen mediu este necesară pentru a observa mai bine tendințele)? În anul universitar 2008-2009, existau în UAIC 1.407 posturi didactice, 854 fiind ocupate, iar 553 vacante, pentru cca 37.600 studenți. De remarcat că în 2019 erau angajate în sectoarele didactic-auxiliar și non didactic 1.063 persoane, iar în aceleași sectoare, în anul universitar 2008-2009 erau angajate 1.146 persoane.

Dacă este să luăm în considerare, în cazul situației rezultatelor cercetării afiliate UAIC în ultimii patru ani, doar numărul lucrărilor incluse în Web of Science Core Collection (prorectorii responsabili de cercetare, în UAIC, privilegiază istoric acest reper), cifrele sunt: 879 publicații în 2016, 783 publicații în 2017, la 843 de publicații în 2018 și 768 publicații în 2019. Comparația cu precedenții patru ani, 2012-2015: 746 publicații în 2012, 740 publicații în 2013, 916 publicații în 2014, 1.118 publicații în 2015 (creșterea sensibilă observabilă în 2015 vine, în bună măsură, din includerea în acel an și în anii următori a unui număr semnificativ de reviste științifice – cele din ESCI – în baza de date amintită). Recent, cu două luni înainte de alegerile pentru funcția de rector, a apărut o inițiativă de susținere monetară (acoperire a unor cheltuieli de deplasare și logistică), din partea UAIC, a unora dintre publicațiile de tip „WoS” ale autorilor afiliați UAIC, măsură *ad hoc*: nu este clar mobilul acestei decizii a conducerii (măsura nu apare în vreun program

managerial/operational; punerea în aplicare discriminează disciplinele umaniste din UAIC), după cum nu este clar scopul, dincolo de o dezirabilă creștere a numărului de publicații de acest tip (nu facem altceva decât să reduplicăm inițiative naționale/regionale, plătind în unele cazuri de patru ori același „produs”: recompensat – eventual – printr-un proiect de cercetare finanțat extern UAIC, prin programul de premiere a rezultatelor cercetării al UEFISCDI, prin programul intern de „susținere a cercetării științifice” al UAIC și – foarte probabil – prin gradația de merit care se obține și pe baza acestor publicații – *ne quater in idem!*). Măsura, care indică astfel și „criza de idei” nespecifică unei universități, este luată prea de curând pentru a-i observa rezultatele; cert este că, cu mult înainte de ianuarie 2020, actuala conducere a UAIC a oferit sprijin financiar consistent și discret – numele beneficiarilor nu sunt clare – pentru indexarea în diverse baze de date a unor articole și studii realizate de colegi din UAIC (nu sunt cunoscute nici criteriile utilizate de conducerea UAIC în selectarea – dacă va fi fost vreuna – celor cărora li s-a oferit această oportunitate).

În clasamente internaționale care folosesc drept indicator semnificativ numărul de publicații științifice, universitatea noastră pierde teren. Rațiunile sunt multiple; aş menționa totuși două cauze importante: inexistența factorilor determinanți pentru progresul semnificativ al cercetării, cuantificabil în publicații, și o politică inadecvată (financiară, de personal) a conducerii UAIC, care a făcut ca motivația angajaților să fie redusă.

4. Pentru ce ne pregătim

Pentru că am amintit multe cifre în secțiunea anterioară, și pentru că tentația cantitativului însoțește orice evaluare, ar trebui, cred, să ne amintim că universitatea există pentru propagarea științei care – în sine – nu suportă măsurarea. În fapt, în sistemul românesc, universitățile au exclusivitatea formării personalului înalt calificat și a celui care ia decizii. Chiar dacă, în universități, se discută peste tot și tot timpul despre calitatea actului didactic și calitatea pregătirii studenților/absolvenților, acest lucru trebuie consemnat; deși nu poate decide multe în această privință, un rector ar trebui să vadă

dincolo de cifre, semnalând o situație critică.

Este adesea deplâns nivelul de pregătire a studenților, a absolvenților din România. Explicațiile acestui fapt pot fi numeroase. Avantajele prezentului, cele de ordin material, par a atrofia puterea predictivă: până și universitatea pare a neglija faptul că studenții de astăzi vor fi, mâine, cei care vor construi osatura acestei țări, universitatea însăși. Apoi, am fost persuadați, ani la rând, că efortul principal al unui cadru didactic universitar ar trebui să fie cel legat de comunicarea rezultatelor cercetării științifice, că ar trebui să oferim – aproape fără resurse financiare și fără preț: în norma de bază a fiecărui cadru didactic orele destinate cercetării sunt prea puține ca număr – rezultate de excelență, modelându-se standarde minimale pentru ocuparea funcțiilor didactice în universități tocmai plecând de la acest dat, că peste puțin, prin efort comun, vom atinge culmile clasamentelor internaționale de specialitate. S-a renunțat la această „narațiune” în momentul în care a fost evident pentru toți că este imposibil să dispunem de resurse (inclusiv financiare) adecvate cercetării de înalt nivel. De curând, ca obiectiv principal al universităților a fost enunțată „internaționalizarea studiilor”, uitându-se că aceasta nu favorizează statele fără o economie puternică, mediile academice lingvistic marginale, fără istoric multiseclar, fără un mecanism de „promovare” bine pus la punct. În goana după „internaționalizare”, părem a uita că sarcina noastră principală (sarcina care este asumată exclusiv de universitatea publică autohtonă) este pregătirea – în regim predominant subvenționat – a elitei profesionale și decizionale autohtone (este foarte puțin probabil scenariul în care, pe termen scurt sau mediu, aceste elite ar putea fi construite majoritar prin imigrație).

Din perspectiva finanțatorului – statul român –, chestiunea este mai mult decât semnificativă: de calitatea actului didactic, de nivelul de pregătire a absolvenților depinde chipul de mâine al statului român. Pe de altă parte, observăm în anii din urmă disfuncționalități în instituțiile statului român, servicii publice care își refuză atribuțiile. Un apel la numărul de urgență 112, spre exemplu, nu numai că nu oferă ajutorul legal datorat de statul român, ci poate pune în pericol viața apelantului, prin indiferență sau chiar criminală complicitate. De prea multe ori decidenții, formați de universitatea românească, par a se situa mult sub standardul profesional acceptabil. Diploma nu mai este, de multe ori, nici măcar atestarea unui formal parcurs într-o instituție de învățământ

superior. Există o responsabilitate a universității pentru aceasta?

Negreșit. Nu este vorba despre vreo responsabilitate legată de politica învățământului superior: aceasta este creație a decidenților politici. Nici de una legată de finanțarea instituțiilor de învățământ superior, și ea decisă de alții. Este vorba însă de acceptarea, resemnată, a scăderii nivelului de pregătire a absolvenților, viitori specialiști și decidenți în România. Și nu este doar o impresie produsă de o experiență didactică inevitabil subiectivă: universitatea însăși recunoaște acest lucru acceptând un oximoron instituțional. Căci „Centrul de învățare”, gândit à la roumaine și inclus într-o instituție de învățământ superior, indică recunoașterea oficială a stării de inadecvare. Desigur, într-o universitate masificată, acest oximoron are circumstanțe atenuante. Dacă s-ar dori performanță, foarte probabil universitatea nu ar putea supraviețui financiar, în actualul context legal: subfinanțarea *per capita* obligă la acumulări cantitative.

Un rector, oricare ar fi acesta, nu poate schimba legislația. Nici strategia statului român (de va fi existând aceasta), ori a Uniunii Europene în domeniu. Însă este de datoria oricărui rector, ca reprezentant al universității, să denunțe – din perspectiva exigenței responsabilității sociale – rezultatele îngrijorătoare oferite de actuala politică a statului român, cu repercusiuni în tot ceea ce înseamnă înaltă specializare și funcție publică de conducere (accesibile doar în urma parcursului academic), și să propună soluții (cele legislative ar putea viza, spre exemplu, distingerea în clase diferite a universităților finanțate public, cu firești consecințe instituționale, financiare, condiții speciale de angajare a decidenților/funcționarilor publici, în privința studiilor superioare, examene riguroase, naționale, pentru ocuparea posturilor în administrație). Altfel, vom fi obligați să constatăm nu doar desfigurarea ideii de învățământ superior, în România (cum ar putea coexista „performanța academică remarcabilă” atotprezentă în rapoarte oficiale ale universităților cu neputința, aproape zilnic confirmată, a instituțiilor conduse tocmai de absolvenții unor „universități de excelență”?), ci și disfuncționalități în zona serviciilor esențiale care trebuie asigurate de statul român, și care asigură existența statului român. Iar singura „performanță” posibilă va fi persuadarea tuturor că decăderea este de fapt o creștere: contează doar perspectiva din care este privită.

5. Premiere la UAIC (2016-2020)

Primul lucru care trebuie menționat aici, fiind în legătură cu alegerea rectorului universității noastre, este că persoana aleasă de comunitate în 2016 pentru această funcție s-a autosuspendat de două ori în timpul mandatului său, prima autosuspendare fiind decisă imediat după alegerea ca rector, în februarie 2016: de fiecare dată când a avut de ales între a continua să conducă universitatea noastră și a-și asuma alte funcții, a optat pentru alte funcții. Este o premieră nu doar pentru universitatea noastră: nu există un alt rector al vreunei universități autohtone care să fi procedat astfel. Desigur, aceasta poate spune mult despre cel ales, dar și despre alegerea noastră.

Rectorul autosuspendându-se, în ultimii patru ani universitatea a fost condusă dominant de un prorector care a avut, asumate în mod legal, competențele ordonatorului de credite, dar care a exercitat vreme de doi ani și celelalte două competențe ale unui rector, reprezentarea legală a instituției și conducerea executivă a universității, fără să existe vreo delegare a acestor competențe: așa se face că prorectorul ordonator de credite al universității a numit printr-o decizie un prorector, ceea ce iscă mirare, de vreme ce numirea prorectorilor este atribuția exclusivă a rectorului (v. Legea nr. 1/2011, art. 211, alin. 2).

Putem astfel constata că, din anul 2000, aproape 19 ani UAIC a fost condusă executiv, din cea mai înaltă poziție, de cadre didactice ale unei singure facultăți, ceea ce este iarăși o premieră pentru UAIC. Există consecințe: aproape toate finanțările dobândite instituțional, ca întreg, de UAIC în ultimii patru ani au avut în fruntea echipei de „implementare” cadre didactice din aceeași facultate (spre exemplu, proiectele cu așa-numită „finanțare europeană”, proiectele din „Fondul de dezvoltare instituțională”, „proiectele de dezvoltare instituțională – proiecte de finanțare a excelenței în CDI”: acestea sunt proiecte cu rată mare de succes, de 70%-90%, de obicei fiind depusă, pe fiecare linie de finanțare, o singură cerere de către universitate, care este solicitant; în cazul cererilor de finanțare din fondurile destinate cercetării depuse de un cadru didactic/cercetător, rata de succes poate fi și de 5%). De altfel, caracterul arbitrar al atribuirii, de către conducerea UAIC, a administrării unor astfel de proiecte instituționale este patent prin lipsa oricărui

reglementări interne prin care personalul UAIC este anunțat despre toate competițiile de finanțare la care UAIC poate depune cerere și prin care se face selecția, prin competiție internă (în UAIC), a proiectelor depuse din partea instituției.

Dar nu am avut doar un interimat îndelungat la conducerea universității, ci și numeroase interimare la nivelul conducerii executive a altor entități din UAIC. Astfel, au existat departamente conduse interimar, facultăți conduse interimar. O entitate apărută în organigrama UAIC în iunie 2018, Institutul de Cercetări Interdisciplinare, nu a avut pentru o lungă perioadă nici un director: la finalul lunii octombrie 2019 ni s-a comunicat de către conducerea UAIC că acest Institut are un director. Interimar.

Ceea ce este chiar mai spectaculos, și în Senatul UAIC am avut de-a face, în ultimii 4 ani, cu „interimari”. Astfel, în foarte multe ședințe ale acestui for de conducere s-a decis că membrii acestuia pot fi înlocuiți, la cerere, în unele ședințe (membrii Senatului universitar, conform Legii nr. 1/2011, sunt deținătorii unui mandat – se amintește în lege de „durata mandatului unui membru al Senatului universitar” –, în accepțiunea dată termenului „mandat” în Anexa la această lege, la punctul 33). Trebuie menționat că Legea educației (art. 208) recunoaște o singură calitate, de „membru al Senatului”, nefiind indicată în Lege sau în Carta UAIC calitatea de „înlocuitor al membrului Senatului”.

Decizional, în această situație de provizorat, s-a accentuat în ultimii patru ani tendința „voluntaristă” a conducerii universității. O nouă Carta universitară, un nou Cod de Etică, noi regulamente, noi metodologii, în continuă metamorfoză, au produs instabilitate legislativă, precum și un aflux impresionant de documente legale. Aceasta și pentru a oculta lipsa unor reglementări esențiale în universitate, cum ar fi cele amintite în al treilea paragraf al prezentei secțiuni. Această legiferare excesivă, de multe ori inechitabilă, stă manifest împotriva principiilor care ar trebui să ghideze legiuirea într-o instituție de învățământ superior. Un singur exemplu aici: Metodologia internă urmată în cazul acestei sesiuni de alegeri a fost aprobată de Senatul universitar în septembrie 2019. În ședințele ordinare ale Senatului UAIC din octombrie, noiembrie, decembrie 2019 și ianuarie 2020 a fost nevoie de succesive clarificări/modificări/revizuiți, emițându-se în fiecare ședință hotărâri ale Senatului care priveau Metodologia adoptată în septembrie 2019. Apoi, în document se prevede că cercetătorilor din UAIC grupați în Institutul de Cercetări

Interdisciplinare li „se alocă automat 2 locuri” în Senatul tocmai ales de comunitate (v. art. 21, alin. 4 – nu se precizează care este acest „automat”): cei 41 de cercetători sunt reprezentați de 2 senatori (nu discut situația reprezentării în Senat a tuturor cercetătorilor – contract durată nedeterminată – din UAIC: ei sunt 72 în universitate, și reprezentați doar de acești 2 cercetători). Însă Metodologia prevede o normă generală de reprezentare de 14,81: un reprezentant în Senat pentru 14,81 cadre didactice și cercetători (art. 21, alin. 5), iar facultăți cu un număr mai mic de titulari (38 sau 39) au alocate 3 locuri în Senatul UAIC. Aceeași Metodologie arată în multe locuri arbitriul în acțiune: spre exemplu, în Anexa 1 a acestei Metodologii de organizare a alegerilor s-a prevăzut inițial la punctul 17 o acțiune care nu ține legal de procesul de alegeri dintr-o universitate: „Prezentarea în Senat a raportului de activitate al Rectorului în funcție, pentru anul 2019 – [data:] 27 februarie 2020”. În decembrie 2019, Senatul universitar a decis să reprogrameze această activitate, oricum externă procesului de alegeri, la data de 14 februarie 2020, înainte de prima ședință a Senatului nou ales.

Și dacă am amintit Metodologia urmată în desfășurarea acestor alegeri, este inevitabilă menționarea unei alte premiere, un record național, chiar internațional înregistrat în procesul de alegeri universitare din acest an: procedurile imediat următoare votării, îndeplinite de Biroul Electoral Central al universității, care s-au încheiat cu redactarea și semnarea procesului-verbal privind rezultatele votării, au consumat mai puțin de 7 ore. Excluzând din acest interval toate celelalte operațiuni, inevitabil cronofage, ale Biroului Electoral Central, rezultă că observarea și consemnarea de către membrii Biroului Electoral Central al UAIC a fiecărui vot (din cele peste 26.000 de voturi date de membrii comunității UAIC candidaților pentru un mandat de membru al Senatului universitar) a luat mai puțin de o secundă.

Tot o premieră, la nivel național, este prima hotărâre a Consiliului de Etică și Management Universitar (organism consultativ al ministerului de resort, la nivel național, prevăzut de Legea 1/2011) care vizează o universitate, în întregul său: emisă în iulie 2019, aceasta constată lipsa de răspundere instituțională a UAIC și solicită îndeplinirea unor proceduri – mult amânate în universitatea noastră –, atrăgându-se atenția asupra faptului că universitatea noastră nu respectă Legea educației și că, în consecință, se pot lua măsuri

legale împotriva conducerii acesteia.

În ultimii patru ani am avut și o altă premieră care ține de esențialul unei universități, premieră care nici ea nu se poate explica prin prevederile programului managerial care a obținut voturile majorității votanților la alegerile pentru funcția de rector din 2016, sau ale vreunui program operațional aprobat anual de Senatul universitar. S-a încercat desființarea, prin anularea înscrierilor legal făcute în sesiunea de admitere la ciclul de studii „licență”, a unei specializări universitare de tradiție în universitatea noastră, prezentă în universitate încă de la începuturile acesteia. Nu întâmplător această specializare este parte a unui domeniu științific care a obținut, istoric, rezultate didactice și științifice remarcabile, în context național și internațional. În același spirit, conducerea UAIC a solicitat finanțări „din fonduri europene” pentru susținerea unor burse doctorale și postdoctorale (POCU), excluzând din cererea depusă de instituția noastră trei școli doctorale (Litere, Teologie, Filosofie) din UAIC: aceste specializări există la Iași încă de la înființarea universității, an care este pomenit în orice descriere a instituției și, ca argument, în orice cerere de finanțare depusă de UAIC – 1860. Desigur, se poate concede că ultimii 20 de ani, însemnând în UAIC dominanța decizională a unei singure facultăți, au putut duce și la o confuzie între mijloace și scop: resursele financiare, importante ca mijloc în oricare întreprindere academică, sunt abordate ca scop în sine, existând o „sublimare” în cifre – numerar – a esenței academice. Ceea ce ar explica și decizia, altfel bizară, de a desființa „discret” o specializare universitară de tradiție. Însă această suspiciune a „malformației profesionale” nu este confirmată la o privire mai atentă. În anul în care o specializare universitară de tradiție era implicit desființată prin decizia mai sus amintită a conducerii UAIC, era încurajată angajarea personalului din zona didactic auxiliar și non-didactic: în 2018, în sectoarele didactic și cercetare din UAIC apar 20 de persoane nou-angajate, în vreme ce în sectorul didactic auxiliar și non-didactic au fost angajați 34 de debutanți.

La fel, ultimii patru ani au adus și inițiative greu de înțeles într-o universitate: spre exemplu, traducerea cărților științifice, de specialitate, nu mai este încredințată, la Editura noastră universitară, specialiștilor domeniului, ci este abordată ca un serviciu oarecare, conducerea UAIC decizând ca, pentru stabilirea traducătorilor cărții de știință, să fie urmată o procedură de achiziție publică, în „piața liberă”, criteriul de diferențiere fiind

prețului cel mai mic. Nu este clar care sunt fundamentele acestei decizii; este însă cert faptul că nici o editură academică nu scoate la mezin, la licitație, chestiuni consubstanțiale ființării sale. În cazul de față, este dezonorant ca editura universitară care a primit, în 2013, acreditare CNCS pentru fiecare domeniu care acoperă o specializare universitară umanistă să ajungă, în 2019, să dea dovadă de ignorare a elementelor practici editoriale academice.

A apărut, într-un Raport privitor la starea universității prezentat în ultimii 4 ani, și numele unei firme de intermediere din Israel, care livrează UAIC studenți doctoranzi. Nu sunt însă clare baza legală a acestui contract, clauzele acestuia, având în vedere exigențele legale ale parcurgerii unui ciclu doctoral în România.

Și tot în rândul premierelor, în ultimii 4 ani a fost titularizat (cadru didactic) un fiu al rectorului UAIC. Dar și o soție de prorector, în domeniul pe care soțul îl veghează în universitate.

Premieră este, în 2020, decizia rectorului UAIC de a realiza evaluarea periodică a personalului didactic prin aplicarea unui regulament specific. Astfel, se realizează o „evaluare colegială” a cadrelor didactice, la care iau parte toate cadrele didactice: cum se vor evolua tatăl și fiul, soțul și soția? Regulamentul de evaluare și procesul în sine de evaluare pot fi considerate firești într-o universitate care își respectă principiile fondatoare, însă sunt bizare într-o universitate care nu le respectă. Astfel, se evaluează contribuțiile profesionale și de cercetare ale fiecărui cadru didactic, uitându-se că acestea sunt direct dependente de resurse și oportunități, foarte inegal distribuite – prin încălcarea principiului echității și al asigurării egalității de șanse – în UAIC (a se vedea, spre exemplu, lista parțială a veniturilor UAIC, care indică un raport de 1/10 între cel mai mic și cel mai mare venit în domeniul didactic/cercetare – în lumea academică pe care o luăm drept reper, raportul este, de cele mai multe ori, de 1/1,5). Iar cei care dețin în mod disproporționat resurse și oportunități (deținătorii de funcții de conducere) își evaluează apoi colegii și în privința „gradului de îndeplinire a obligațiilor didactice și de respectare a prevederilor esențiale ale Cartei referitoare la prestigiul, interesele Universității și ale comunității academice” (ceea ce nu este clarificat nicăieri în privința semnificației, fiind așadar rezultat al arbitrariului), dar și în privința gradului de „îndeplinire a unor obiective

specifice, stabilite în acord cu misiunea și obiectivele universității, ale facultății sau departamentului” (frazare care, iarăși, lasă loc arbitrariului). Desigur, acest proces de evaluare este netransparent, așa cum sunt cele mai multe din activitățile din UAIC. Interesant este că, la finalul procesului de evaluare, punctajul maxim obținut va fi echivalat cu 100 de puncte, iar toți colegii care vor deține mai puțin de 60 de puncte vor fi puși în „analiză de către comisia de evaluare a facultății” pentru „adoptarea unor măsuri specifice prin hotărâri ale Consiliului facultății sau ale Senatului Universității”. Se încheie astfel cercul: cei care au transformat o comunitate a egalilor, universitatea, într-un loc al inechității ajung să îi judece și să îi sancționeze pe cei care au fost lipsiți de orice șansă de a „concura” în condiții echitabile.

Premieră este și deschiderea, în mod public, a unui „front” juridic: UAIC a inițiat în ultimii patru ani acțiuni în instanță pentru a „recupera” imobile aflate în proprietatea/administrarea altor universități ieșene. Se pot imagina multe mobiluri ale acestei acțiuni: într-o lectură caritabilă, cel mai nobil ar fi acela al reunirii, *manu militari*, a universităților finanțate public în Iași, reunire care să pornească de la infrastructură, interpretând vechea dogmă „infrastructura creează suprastructura” (nu trebuie uitat că în actualul sediu al rectoratului UMF a funcționat, o vreme, Universitatea din Iași). Desigur, modalitatea de acțiune aleasă poate fi surprinzătoare, și este neclar dacă va exista succes, instanța respingând cu ani în urmă cereri similare ale universității noastre. Până atunci însă sunt certe neînțelegerea provocată, neîncrederea altor instituții de învățământ superior din Iași față de UAIC.

În ultimii patru ani, a devenit pentru toți, cadre didactice și studenți, manifestă subutilizarea unor resurse UAIC: cele două autovehicule parcate ilegal în fața Palatului Universitar (cele ajunse la UAIC în 2016 de la S.R.I., respectiv Curtea Constituțională) au fost folosite extrem de rar, opțiunea pentru înmatricularea lor cu numele „JUS” fiind bizară. Desigur, parcarea celor două autovehicule va fi avut și rol în strategia de „comunicare” a conducerii universității: în lungul răstimp în care nu a existat rector în exercițiu la UAIC, acestea și-au păstrat locul de onoare.

Premieră este și adoptarea unor practici protocolare, la nivelul conducerii UAIC, care nu sunt specifice unei universități: în 2019 a apărut un dispozitiv format din paznici care

asigură – emulând oarecum modelul S.P.P. – protecția rectorului universității, după cum pare a exista și un protocol aparte al controlului medical, pentru rectorul instituției, care presupune internarea acestuia pentru efectuarea analizelor medicale periodice. Merită observat că habitualele vizite de curtoazie la UAIC, ca instituție de învățământ superior reprezentativă local, ale ambasadurilor statelor UE prezenți în Iași cu diverse ocazii aproape că au dispărut după cea de-a doua revenire în universitate a rectorului ales în 2016. Desigur, există o contrapondere: absența rectorului UAIC, în aceeași perioadă, de la întâlnirile academice naționale sau de la festivitățile oficiale de aniversare națională. Adâncindu-ne în confuzie, vremea din urmă ne aduce așa-numite „vizite oficiale”, la UAIC, ale unor funcționari care aparțin unor instituții locale/regionale: protocolul instituțional pare și el rescris, în așteptarea unor „vizite de stat” la UAIC ale unor funcționari ai statului român.

Premieră pentru UAIC (dar și națională, internațională) este și apariția, pe pagina principală de internet a universității, a unui bloc (categorie principală) în antet numit „Rector” lângă cele tradiționale („Despre UAIC”, „Admitere”, „Studii”, „Cercetare”, „Organizare”, „Studenți”, care privesc instituția ca întreg sau părți ale comunității academice, și nu persoane). Apărut cu puțin timp înainte de a doua autosuspendare a rectorului în funcție, aceasta pare să fi avut și rolul de a-l păstra printre noi. Altfel, comunicarea internă a fost, în ultimii 4 ani, condusă de principii atent verificate în prealabil: nu sunt transmise membrilor comunității academice hotărârile luate de instanțele de conducere interne, nu sunt publicate procesele-verbale ori minutele ședințelor de Senat universitar, ale Consiliului de Administrație, ale Biroului Executiv al Consiliului de Administrație.

O altă premieră privește preferința apăsată a conducerii din mandatul 2016-2020 de a comunica „oblic” cu membrii comunității academice: informația care ar trebui să le parvină direct, în formă scrisă, sub forma unor documente oficiale (procesele-verbale, minute, diverse hotărâri și decizii) este oferită, sub forma unor „comunicate” prin intermediari din presă (necunoscute sunt numărul contractelor, entitățile de presă contractate, plățile făcute de UAIC către acestea). Altfel, comunicarea intermediată contractual de UAIC a însemnat în principal două lucruri: reluarea în presă a unor

materiale alcătuite de departamentul UAIC responsabil cu imaginea universitară (este neclar de ce UAIC trebuie să includă între salariați persoane care își publică rezultatele muncii în presa privată) și atenta cultivare mediatică a celor care, în ultimii 4 ani, au condus universitatea. „Avantajul” unei astfel de strategii este lipsa, aproape desăvârșită, a articolelor de investigație jurnalistică care să privească instituția noastră.

Dintre temele abordate în comunicare de conducerea UAIC în ultimii 4 ani, iese în evidență cea legată de patrimoniu, de starea acestuia. În buletinele lunare care comunică selectiv angajaților informație despre unele decizii luate în universitate (aceste buletine lunare au început să fie distribuite intern în noiembrie 2018), o parte semnificativă este ocupată de vești despre procese în instanță care au drept obiect revendicări imobiliare, despre intabulări de terenuri, despre proceduri parcurse de universitate pentru recondiționarea unor corpuri de clădire. Comunicările (comunicatele) rectoratului prezintă, invariabil în ultima vreme, cifre: mesajele sunt pline de mp., RON, euro. Ceea ce ar fi mai degrabă potrivit unei direcții administrative: universitatea, conform menirii acesteia, este dincolo de aceste cifre. Se realizează astfel supraexpunerea în registrul „apărării drepturilor imobiliare ale universității”, folosindu-se multiple canale de comunicare și optându-se în ultima vreme pentru comunicarea în stil „neaoș imobiliar”: planuri, „randări”, schițe, chiar fotografii din viitor. Au apărut recent și fâșii lungi de pânză, inscripționate, atârinate de gardul monumental al Casei Universitarilor din Iași: nici un monument istoric nu este scutit de grotescul acestui asalt. Această dominantă în comunicare este contrazisă de fapte: dincolo de noianul de hârtii raportat cu mândrie ca fiind acumulat de UAIC, în ultimii patru ani nu a fost construit ori recondiționat integral nici un corp de clădire (desigur, exclud „compensația imobiliară” din Grădina Botanică denumită „ceainărie”, realizată la un cost care iscă mirare, după cum nu este de amintit nici căminul studentesc din proximitatea Mitropoliei, lucrările de construcție demarând în acest caz în 2012). Nici măcar imobilele mici ca suprafață și lipsite de complexitate – Casa Universitarilor, spre exemplu – nu au fost recondiționate în ultimii patru ani, ceea ce poate fi explicat în multe feluri. Astfel se creează, comunicațional, o competiție a promisiunilor făcute de conducerea UAIC, iar singura discuție posibilă – în lipsa observării realului – este cea legată de „prioritizarea” acestor promisiuni: va fi dat în folosință mai întâi sediul

bibliotecilor universitare, ori bazinul de înot? Sediul ICI sau pivnițele UAIC? Coborând în real, nu există nici o evidență recentă a patrimoniului UAIC, nici un istoric al bunurilor aflate în proprietatea ori administrarea universității, nici o informație despre modul cum UAIC administrează aceste bunuri.

Premieră, desigur, ar putea fi considerată acumularea unui număr impresionant de documentații, alcătuite în UAIC, pentru recondiționarea/construirea unor imobile: dacă finanțare certă nu există pentru aceste proiecte (aceasta se întâmplă, în primul rând, pentru că UAIC alocă excesiv de mult pentru cheltuielile de funcționare și pentru cofinanțări ale unor proiecte asumate în numele UAIC de un număr restrâns de colegi, nemairămânând resurse financiare pentru investiții), singurul lucru pe care îl poți oferi este iluzia unei ameliorări. Dependența de fonduri care sunt exterioare UAIC, condiționate în multiple feluri (de multe ori politic), face ca efortul de alcătuire a documentațiilor să fie adesea inutil pentru UAIC (dar nu și pentru cei care le alcătuiesc contra cost): noi nu ne desfășurăm activitatea în „lumea hârtiilor”, ci în Corpul A, în Corpul B, în corpul C din UAIC. Ori, mai rău, în Corpul G sau în clădirea din str. Lascăr Catargi a universității.

Și tot o premieră este oferirea, de către universitate ca întreg, a unor produse de marcă protejată: „Vinul lui Cuza”, „Apa lui Cuza” (în pregătire pare a fi „Vocea lui Cuza”: post de radio înființat de conducerea UAIC). Nu este clar cum, prin astfel de acțiuni, este urmată menirea universității.

Desigur, înșiruirea de până aici este subiectivă și parțială (unele nu trebuie amintite, altele nu merită), și pare a fi mai degrabă o enumerare de premiere negative. Însă nu fac altceva decât să consemnez: toate cele menționate mai sus se pot regăsi în documente oficiale, ori sunt de notorietate. Ceea ce este o premieră în registrul pozitiv – singura pe care o pot observa – este ocuparea, în ultimii patru ani, a unor funcții de conducere executivă de către колеge. Negreșit, apartenența la un gen nu este merit, după cum nu este un defect, iar aici contează rezultatele, însă a fost evidentă disponibilitatea conducerii UAIC de a coopta mai multe колеge în îndeplinirea actului de conducere. Celelalte lucruri care s-ar putea aminti aici nu sunt noutăți, premiere semnificative: nu poți cataloga drept premieră repararea unui acoperiș sau înlocuirea unei ferestre, reamenajarea unor încăperi din universitate – activități administrative de rutină –, după cum nu poți considera un

record numărul de candidați la studii universitare care au depus un dosar la UAIC (acesta este influențat de multipli factori: ceea ce contează, din perspectiva vocației universității, este numărul de studenți care iau parte la procesul didactic; or, conform datelor oficiale, acesta este în scădere) sau preluarea în administrare a unor terenuri proprietate publică a statului român, cu scopul declarat de a îmbunătăți baza materială a universității (s-a mai făcut aceasta de către universitate, în urmă cu ani, iar rezultatul a fost nul pentru UAIC).

6. Ce ar putea urma?

Odată acceptat noul stil de conducere introdus în universitate în urmă cu patru ani (conducere prin delegare, arbitrar, deresponsabilizare, impunitate – acronimizat: DADI), ar urma ce am văzut deja: în continuarea celor prezentate până aici, un flux neconținut de știri optimiste (ne putem întreba, odată cu anticul din prăbușita Atenă: „Oare când vom înceta să fim victorioși?”) cuprinzând informații despre hectare, intabulări, proceduri privitoare la construirea/renovarea unor imobile („a fost demarat procesul de inițiere a procedurii legale privind începerea demersurilor de alcătuire a documentației premergătoare primei faze a alcătuirii SF” - desigur, tehnica de comunicare tip „salami” este tentantă: în loc să livrezi rezultate, livrezi comunicate despre fiecare gest administrativ, oricât de nesemnificativ ar fi acesta), întâlniri decisive ale Conducătorului universității. Regretabil, esențialul a ceea ce este UAIC va fi neglijat, iar încercările de reglare internă, în universitate, a disfuncționalităților, diferendelor, disputelor vor fi neluate în seamă, ba chiar sancționate. În fapt, nu despre „conducere” ar fi vorba, ci mai degrabă despre „control”: nu este loc pentru conducere acolo unde scopul este de fapt controlul unei comunități prin opacitate administrativă, abuz, discriminare, creare de rețele clientelare, dezinformare. Iar deciziile DADI vor lovi tocmai știința pe care universitatea este chemată să o cultive: retragerea, sub varii pretexte, a finanțării pentru anumite domenii științifice, închiderea unor specializări universitare, alocarea fondurilor comune ale UAIC în mod preferențial, unor persoane/„echipe” care dispun în regimul impunității de oportunitățile de co-finanțare exterioare UAIC. Și, totodată, sporirea personalului din sectoarele didactic-auxiliar și non-didactic, esențial pentru rezolvarea

unor „probleme sociale”. Desigur, această practică a autonomiei universitare va pune în discuție, la un moment dat, însăși ideea de „autonomie universitară”: poate chiar statul român va constata că, la noi, autonomia nu este regimul în care se pot dezvolta instituțiile de învățământ superior. Și apoi, cu toții, vom spune că nu este drept să ni se răpească „autonomia universitară”...

Nu ne ajută foarte mult nici mediul în care funcționăm, este adevărat (dacă ar fi să observăm numai faptul că adesea numim „conducere” o formă abia deghizată de control social). Circumstanțele externe în care universitatea evoluează nu pot fi schimbate ușor, iar acestea nu par încurajatoare: respectul arătat educației, educației universitare, este în scădere, oportunitățile oferite de partea de țară în care se află UAIC vor fi mai puține decât cele prezente în alte locuri, scăderea demografică se va accentua, studenții străini vor avea opțiuni mai tentante decât o universitate aflată la *limes*-ul Uniunii Europene, finanțarea învățământului superior – determinată și de factorii amintiți anterior – nu are șanse să se amelioreze. Răspunsul DADI la toate acestea va fi, foarte probabil, inadecvat.

Ce putem face pentru a ne pregăti pentru ceea ce va veni, și pentru a vedea întrupându-se principiile care întemeiază o universitate?

Mai întâi, este necesară o bună informare a membrilor comunității academice, dar și a publicului general. Voi dispune ca, în termen de un an de la începerea mandatului de rector, toate declarațiile de avere/interese ale celor care conduc universitatea să fie făcute publice (așa cum se întâmplă de mulți ani la alte instituții din Consorțiul „Universitaria”). La fel, fiecare entitate din cadrul universității va avea public, disponibil pe site-ul electronic, bugetul de venituri și cheltuieli, cu indicarea principalelor categorii. Se vor publica liste – anonimizate – ale veniturilor UAIC obținute de angajații din fiecare departament, pentru a fi siguri că este respectat principiul echității, că este posibilă o comparație a efortului făcut de fiecare (în ultimii patru ani, au existat situații în care un profesor universitar a primit ca plată, pentru norma de bază, de două ori mai mult decât un coleg profesor universitar din același departament, ceea ce nu poate fi acceptat). Procesele-verbale ale ședințelor de Senat universitar vor fi făcute publice, răspunzând exigenței transparenței: altfel, alegerea membrilor Senatului, peste patru ani, va rămâne o operațiune neinformată. Informări despre deciziile Consiliului de Administrație și ale

Biroului Executiv al Consiliului de Administrație vor fi aduse la cunoștința comunității academice. Totodată, pentru că aici nu avem date publice, voi dispune să fie alcătuit un inventar, accesibil intranet comunității academice, al tuturor bunurilor imobile deținute de UAIC, indicându-se valoarea contabilă, starea curentă, precum și istoricul fiecăruia dintre acestea. Fără transparență totul rămâne neclar, confuz (de fapt, nici nu poți înțelege ce se întâmplă în lipsa informațiilor), ceea ce este nu este de acceptat pentru un intelect funcțional. Iar în lipsa informațiilor – uneori critice – despre universitate, orice program managerial se clădește pe o aproximație ce poate fi corectată doar atunci când se va cunoaște situația reală (avem aici și o rațiune – lipsa unor informații semnificative – a prezentării, în diversele „alegeri academice”, a unor programe manageriale generice, alcătuite din fraze-șablon, astfel încât aproape orice „program managerial” alcătuit pentru ocuparea funcției se potrivește oricărei universități autohtone).

Procedurile interne UAIC se vor supune legii: spre exemplu, întocmirea statelor de funcții se va face, așa cum prevede Legea nr. 1/2011, art. 286, alin. 4, „prin consultarea membrilor departamentului”, renunțându-se la opacitate și arbitrar. Vor fi respectate regulamentele de funcționare ale structurilor de conducere ale UAIC, cu un efort susținut de înțelegere a competențelor specifice, date prin lege, fără suprapuneri de competențe, sau depășiri ale acestora. Numărul și durata ședințelor structurilor de conducere ale UAIC ar trebui să răspundă prevederilor legale și necesităților. Nu este normal ca rectorul instituției să facă „micro-management”, după cum nu este util universității ca planurile de dezvoltare ale acesteia să fie dictate din afară.

Echitatea, ca principiu în acțiune, privește veniturile, resursele, inclusiv condițiile de muncă oferite. Diferențele de venit UAIC semnificative (în sectoarele didactic/cercetare) ne obligă să constatăm că principiul echității, stipulat în Legea educației, nu este urmat. Politica de salarizare va ține cont de dispozițiile legale în materie, inclusiv de prevederile Codului Muncii, astfel încât să nu existe – între cel mai mare și cel mai mic venit UAIC – raportul nepotrivit din prezent. Argumentul numărului mare de studenți înmatriculați la anumite specializări nu ar trebui să întemeieze pretențiile de salarizare diferențiată: din totalul veniturilor UAIC, doar circa jumătate reprezintă sumele încasate de universitate, prin contract instituțional, sume strict legate de numărul de studenți înmatriculați. Apoi,

alegerea, de către candidații la studii universitare, a universității noastre, este determinată de tradiția acesteia, de prestigiul adus instituției de generații de studioși, neputându-se stabili o legătură directă între opțiunea astfel exprimată și un anumit cadru didactic al universității, legătură care să justifice eventual o salarizare specială. În plus, indiferent de numărul de studenți înscriși la o specializare, standardele ARACIS obligă instituția să asigure condiții decente de desfășurare a procesului didactic (spre exemplu, este prevăzut un număr maxim al studenților în seriile de curs/grupele de seminar): doar nerespectând aceste condiții se pot genera venituri, la nivel de departament ori de facultate, care trec de limita legală, a decenței.

Condițiile de muncă și oportunitățile profesionale oferite de angajator ar trebui să fie aceleași pentru toți membrii comunității academice: de la distribuirea spațiilor în universitate, care nu mai ține cont de dinamica numărului de studenți/cadre didactice/cercetători, până la sprijinul acordat cadrelor didactice în perfecționarea profesională (sprijin existent doar pentru o parte din colegi, prin subvenționarea selectivă, de pildă, a participării la manifestări științifice sau a publicării în reviste aflate în baze de date internaționale), totul ar trebui reevaluat din perspectiva principiului echității.

Astfel, fiecare cadru didactic/cercetător al UAIC va fi sprijinit financiar în mandatul 2020-2024, anual, în limita echivalentului a 2000 euro pentru a participa la manifestări științifice organizate în străinătate sau pentru a publica în reviste științifice/volume care apar în străinătate, formalitățile de decontare fiind simplificate: cu toții clamăm, cerem „internaționalizare”, „producție științifică”, însă trebuie făcut ceva de către conducerea universității pentru ca aceasta să fie sprijinită (aceasta pentru a nu aminti de exigența legală a formării profesionale). Măsura este una evident oportună, existând, conform ultimului Raport privitor la starea universității (pentru anul 2019) resursele financiare necesare pentru sprijinul acordat în următorii 4 ani (este consemnat un excedent de peste 34.800.000 lei, ceea ce este acoperitor). Mai mult, măsura urmează menirea universității și respectă principiile care întemeiază o universitate: este transparentă, fiind adusă la cunoștința tuturor, și este echitabilă, excedentul realizat de UAIC fiind consumat, în mod egal, de cei care l-au realizat (evitându-se astfel deturnarea acestuia – sub formă de cofinanțare plătită de universitate pentru așa-zisele „proiecte europene”, ori „proiecte

instituționale” – de către un număr limitat de colegi, așa cum s-a mai întâmplat: lipsa de transparență, arbitrariul și impunitatea – în cazul abaterii de la reguli care a dus la sancționarea UAIC – au caracterizat aceste acțiuni).

O evaluare a situației bunurilor universității (case, apartamente) aflate în folosința unor angajați UAIC, a criteriilor atribuirii spre folosință a acestora (de va fi existând vreun regulament referitor la acestea), este și ea necesară: altfel, riscăm ca bunurile universității să fie lăsate moștenire de vremelnicii ocupanți ale acestora (dacă acest lucru nu s-a întâmplat deja).

Dezechilibrul între numărul de angajați din didactic/cercetare, pe de o parte, și numărul de angajați din didactic-auxiliar și non-didactic trebuie să dispară: o universitate există pentru știință, este o „instituție de învățământ superior”, nu este o „instituție administrativă”. În cel mult doi ani de la preluarea mandatului, printr-o politică prudentă de personal (care să țină cont, înainte de toate, de volumul activităților din UAIC), voi echilibra acest raport. Principiul eficienței manageriale, înscris în lege, obligă la aceasta. Direcția General-Administrativă, responsabilă direct pentru situația din prezent în privința numărului angajaților din sectoarele didactic-auxiliar și non-didactic, va fi restructurată radical (un singur exemplu de decizie nefundamentată: directorul general administrativ a susținut angajarea unui muncitor calificat peisagist cu normă întreagă, adică 8 ore/zi, angajare pe perioada nedeterminată, pentru îngrijirea a 490 mp de spațiu verde aflat în proprietatea UAIC, ceea ce ar însemna 3 mp – care sunt deja acoperiți cu iarbă, arbuști – îngrijiți în fiecare oră din programul de lucru, inclusiv iarna). O soluție pentru refuncționalizarea unor servicii administrative din UAIC poate fi numirea ca directori a unor cadre didactice cu pricepere administrativă.

Pentru că deciziile luate în UAIC ne privesc pe toți, consultarea colegilor – mai ales în prealabilul discutării și aprobării, în structurile de conducere, a unor documente care ne privesc pe toți – este obligatorie. Actuala Cartă a UAIC a fost elaborată de o comisie a Senatului care nu avea între atribuții această întreprindere: elaborarea unei Carte universitare este atribuția exclusivă a Senatului universitar (v. Legea nr. 1/2011, art. 213, alin. 2, lit. b). Pentru a preîntâmpina astfel de situații, cred că este necesară implicarea comunității în discutarea temelor de larg interes, a proiectelor care ne vizează pe toți.

Consultarea comunității academice ar trebui să fie obligatorie în chestiuni care ne privesc: spre exemplu, în opțiunea strategică pentru un „Copou verde”, în care poluarea să fie dusă la minimum (arborii din zona universității dispar în ritm accelerat: în decembrie 2019 au fost „toaletați” arbori din proximitatea Casei Universitarilor, iar în ianuarie 2020 arbori de pe străzile proxime UAIC – este uimitoare lipsa implicării instituționale a universităților publice din Iași în această chestiune: deși de interes local, național, european, poluarea din municipiul Iași nu face obiectul studiilor științifice și a divulgării pe care specialiștii din instituțiile de învățământ superior ar fi datori să le realizeze), sau pentru noi parcări, căi de acces auto care să faciliteze circulația vehiculară în proximitatea universității. Instrumentul referendumului universitar ar trebui să fie folosit pentru a lua cele mai importante decizii.

O astfel de decizie ar fi reconfigurarea organizării didacticei în UAIC: în locul celor 15 facultăți, propun comunității academice formarea a patru facultăți, domeniile (științe exacte/aplicate, științe economice, științe sociale, științe umaniste), care ar avea avantajul unui echilibru numeric al angajaților, precum și a 4 școli doctorale, urmând aceleași domenii, cu profilarea carierei fiecărui cadru didactic în funcție de preferințe (dominant didactice sau de cercetare). Pentru a alege cea mai bună soluție, este necesară transparența, consultarea membrilor comunității academice, înainte de organizarea referendumului universitar pe această temă.

„Principiul centrării educației pe student”, menționat în legislație, ar trebui să ne deschidă spre cei care sunt educați în universitate. Și aceasta nu doar unilateral, prin intermediul asociațiilor studențești care adesea sunt tentate, prin finanțări țintite decise de conducerea universității, să se constituie în ecou al conducerii UAIC, ci prin implicare directă a studenților în chestiunile care privesc mai buna desfășurare a actului didactic și administrativ. Văd foarte importantă implicarea studenților în simplificarea demersurilor administrative (secretariate, birouri diverse) din universitate, prin urmare noi proceduri, simplificate, ar ajuta mult. Doctoranzii ar trebui implicați, mai mult decât până în prezent, în activitatea didactică, la nivelul seminariilor. Un sistem de burse sociale prin care să se asigure, de către UAIC, cazare și masă gratuite pentru studenții aflați în situații financiare delicate (foarte prezente în această regiune subdezvoltată economic a Uniunii Europene)

este necesar.

Adesea ne recunoaștem mai greu în cei care au slujit instituția, și care s-au retras din activitatea didactică sau de cercetare. Oricare ar fi cauza generică, recunoștința ar trebui să ne însoțească: încă din perioada interbelică, universitatea noastră a găsit soluții pentru sprijinirea cadrelor didactice retrase formal din activitate. Fundația Alumni ar putea juca un rol important în oferirea unui serviciu dedicat seniorilor UAIC, după cum un fond de solidaritate – constituit la nivelul întregii universități și distribuit celor care și-au dedicat cea mai mare parte a vieții slujirii UAIC – ar putea fi util.

7. Addenda

Așa cum s-a amintit deja, informația disponibilă public despre situația financiară, a personalului UAIC este generică. Nu știm care sunt veniturile și cheltuielile fiecărei entități din UAIC, nu cunoaștem distribuția personalului universității în departamente, servicii, birouri. Un audit financiar extern, independent, este obligatoriu pentru a înțelege unde ne aflăm. Este adevărat că a fost efectuat un audit extern în UAIC, în toamna anului 2016, însă concluziile/recomandările acestuia nu au fost făcute publice, în pofida celor înscrise în Planul operațional al UAIC pentru anul 2016 (și, oricum, acele date vor fi fiind caduce în 2020).

În actualul context, internaționalizarea universității noastre prin atragerea de studenți străini rămâne un deziderat. Asumat cu realism, obiectivul internaționalizării, care ar viza îndeosebi Europa de Est, Asia Centrală, Orientul Apropiat, Africa, poate fi atins pe termen mediu. Este însă important ca internaționalizarea să nu se facă în dauna procedurilor legale și a standardelor de calitate. Aceasta cu atât mai mult cu cât există semne că UAIC nu acordă întotdeauna atenție exigențelor legale în efortul de internaționalizare (există situații în care UAIC înmatriculează studenți din țări terțe, în raport cu UE, fără ca aceștia să dețină viză de studii, și fără a fi clară specializarea la care sunt înmatriculați).

Cofinanțarea UAIC, precum și prestigiul instituției noastre au adus universității în ultimii ani finanțări semnificative din așa-numitele „fonduri europene”. Neregularitățile constante în privința desfășurării lor au rămas întotdeauna în umbra comunicatelor

oficiale ale conducerii UAIC (nu știm care este rata cheltuielilor neeligibile în astfel de proiecte, de exemplu, după cum nu știm dacă aceste neregularități au fost urmate de sancțiuni, firește, aplicate celor responsabili), neexistând răspundere pentru acestea. Pe de altă parte, nu este clară plus-valoarea adusă de aceste „proiecte”, după cum nu este limpede cum au fost alese, de către conducerea universității, echipele de „implementare”. Înainte de toate, este necesar să formalizăm procesul de selecție internă pentru orice tip de finanțare care este solicitată de UAIC, ca întreg. La fel de important, va fi făcută o evaluare a acestor proiecte desfășurate în UAIC în ultimii 15 ani, pentru a vedea care este de fapt situația în termeni de „profit academic”.

Existența acestor „finanțări europene” asumate instituțional a redus apetitul cadrelor didactice și cercetătorilor pentru finanțările obținute în competiții destinate exclusiv cercetării. Cred că universitatea noastră ar trebui să urmărească cu prioritate aceste tipuri de finanțări, care corespund tradiției noastre academice. În măsura în care legislația o va permite, procedurile de achiziție vor fi simplificate. Desigur, o prevedere a Legii nr. 1/2011 va trebui respectată și în UAIC (v. art. 190): la finalul fiecărui an fiscal se va prezenta Senatului universitar un raport referitor la modul în care cuantumul regiei proiectelor de cercetare a fost cheltuit, raport care va fi accesibil oricărui membru al comunității academice. Și, pentru ca evaluarea cererilor de finanțare care vizează fonduri naționale destinate cercetării să nu mai lase loc comentariilor derogatorii, voi propune guvernului României ca fondurile din bugetul național al cercetării, din secțiunea „competitivă” a acestuia, să fie alocate exclusiv celor care participă la competițiile pentru cercetare finanțate din bugetul UE organizate de European Research Council și Research Executive Agency, preluându-se ierarhia competitorilor din România din listele definitive de cele două instituții, în urma unor acorduri cu acestea, finanțarea făcându-se în limita fondurilor disponibile național, folosindu-se coeficienți de ajustare în privința bugetului fiecărui proiect admis la finanțare: evaluatorii din România pot părea subiectivi, cei externi invitați de agențiile autohtone pot părea selectați arbitrar. Dacă este să ne propunem excelența, cred că ar trebui să o acceptăm în toate, inclusiv în procedurile noastre. Altfel, simplificarea adusă întregului proces ar fi semnificativă, precum și economia financiară astfel realizată, obținând o mai mare predictibilitate în privința oportunităților de

finanțare.

Entitățile didactice preuniversitare, culturale, auxiliar-didactice și auxiliare cercetării vor fi în continuare sprijinite, urmând misiunea fiecăreia.

Sindicatul UAIC se constituie în parte intrinsecă a ceea ce este UAIC astăzi: drepturile salariaților, contraponderea firească la obligațiile acestora, vor fi esențiale în mandatul 2020-2024.

Colaborarea cu universitățile ieșene se află sub semnul întrebării, în urma acțiunilor conducerii UAIC din mandatul 2016-2020. Cred însă că o abordare rațională a chestiunilor care ne unesc este mai importantă decât un accident judiciar.

Apartenența UAIC la prestigioase rețele universitare trebuie reconfirmată activ. Parteneriatul cu universitățile din Chișinău și Cernăuți va trebui consolidat, explorând noi căi de colaborare.

Autoritățile publice, centrale și locale, vor avea în UAIC un partener important, cu o expertiză științifică remarcabilă.

Relația cu guvernul României ar trebui condusă de cele specifice universităților: misiune, valori, principii. Este rațional să oferi finanțare acolo unde există performanță, după cum este rațional să evaluezi rezultatele cheltuirii banului public în România, pentru a constata eficiența cheltuirii acestuia. Altfel, în chestiunea inevitabilă a eticii academice, ar trebui făcute mai multe eforturi. Spre exemplu, dacă este să mă refer la măsuri de prevenire și descurajare a plagiatului, ar trebui cu adevărat valorificat programul pentru stabilirea gradului de similitudine pentru lucrări de plagiat realizat în România cu fonduri publice, SEMPLAG, program care ar trebui să înglobeze – după rezolvarea chestiunilor legale pendinte – cât mai multe dintre lucrările științifice produse local. În acest fel, prin alcătuirea unei baze naționale, publice, am evita riscul prezent astăzi, acela de a migra de la un program de verificare a similitudinilor la altul, eșuând astfel să creăm o bază de date exhaustivă cu lucrări în limba română, eliminând și dificultățile legale aduse de folosirea altor platforme utile în speță.

Toate acestea înseamnă, în fapt, civilitate și conformarea universității la misiunea sa, plecând de la principiile care îi sunt firești: responsabilitate și autonomie universitară, echitate și libertate academică.

Sesiunea de alegeri din universități poate fi asimilată, falacios, cu una politic electorală, iar tentația este să observăm aici o „cursă” între candidați, să analizăm „campanii electorale”, să ne bucurăm de „spectacolul” la care este adesea redus un proces de alegere. Nu cred că suntem într-o „competiție electorală”, nu reprezentăm partide, nu captăm bunăvoința publicului prin regii bine puse la punct. Fiecare propune ceea ce crede că este optim pentru universitate: este o competiție între egali, între membri ai aceleiași comunități academice.

În îndeplinirea atribuțiilor specifice, pentru ocuparea funcțiilor de conducere voi selecta persoane care nu au exercitat deja două mandate în aceeași funcție: această „încremenire” contravine ideii înseși de alegere. Persoanele desemnate să ocupe funcții de conducere la nivel de rectorat/facultate/departament vor fi rugate să renunțe, dacă va fi cazul, la calitatea de membru al Senatului UAIC: circa o treime din membrii Senatului UAIC, mandatul 2016-2020, a acceptat funcții de conducere ulterior alegerii în Senat, ceea ce indică o nepotrivită dualitate, din perspectiva modului de funcționare a unei universități, precum și tendința de contopire a Senatului UAIC cu „brațul executiv” al universității, o subordonare a Senatului în fapt, ceea ce contravine ideii de guvernare eficientă. Nu voi selecta pentru poziții de conducere persoane care au fost condamnate penal, care au fost declarate colaborator al poliției politice comuniste, ori persoane sancționate de Comisia de Etică. Rectorul și prorectorii nu își vor asuma, în următorii patru ani, participarea la proiecte instituționale finanțate intern/național/internațional: suprapunerea de roluri ar face ca aceste proiecte să fie viciate administrativ de la bun început. De asemenea, persoanele care dețin funcții de conducere în partide politice nu vor putea deține funcții similare în universitate: ar fi păcat să transformăm universitatea în filială de partid.

Deținătorii de funcții de conducere și membrii structurilor de conducere din UAIC vor fi rugați să își publice pe site-ul universității tezele de doctorat, rezolvate fiind chestiunile legale conexe: nu poți clama integritatea academică în lipsa oricărui gest care să te implice.

Pentru ocuparea funcțiilor de conducere în privința cărora decizia îi aparține rectorului, în cazul cărora nu există procedură explicit indicată de lege, voi proceda prin tragere la sorți: am încredere în potențialul membrilor comunității noastre academice, după cum am convingerea că tragerea la sorți poate produce rezultate mai bune decât „echiparea” vreunui rector cu nume aflate în nodurile comune ale „rețelelor” structurate financiar, politic, administrativ, informativ care aduc habitual succesul în alegerile universitare. Astfel, pentru ocuparea funcțiilor de prorector voi proceda prin tragere la sorți: cei calificați legal și dispuși să se dedice exercitării funcției de prorector (eventual prin renunțarea la sarcina normei de bază) și să-și asume prin semnătură direcțiile de acțiune din acest program managerial, vor alcătui grupul din care vor fi trase la sorți numele celor cinci prorectori din mandatul 2020-2024 (cu evitarea incompatibilităților, a supra-reprezentării unei facultăți/ICI etc.). Aceste nume vor fi înfățișate Senatului universitar, în procedura de consultare ulterioară, prevăzută de lege. La fel, în cazul prodecanilor voi solicita ca numirea lor de către decani să se facă urmând aceeași procedură, cu respectarea principiului reprezentativității la nivel de facultate, acolo unde acesta trebuie observat. Cred că o astfel de procedură de alegere, prin tragere la sorți, poate ajuta la evitarea capcanei în care multe universități autohtone au căzut, aceea de a permanentiza la conducere aceleași figuri, aflate într-un etern cadrul al funcțiilor de conducere, și ar avea meritul de a indica adevărata semnificație a unei funcții de conducere într-o instituție colegială.

Este dezirabil ca în următorul mandat să avem mai multe colegi în poziții de conducere, la nivelul universității și la cel al facultăților.

Pentru că de multe ori decizia luată de cei care conduc universitatea este percepută ca distantă (spre exemplu, mesajele electronice destinate comunității sunt adesea transmise de cei care dețin funcții de conducere în UAIC prin intermediul personalului administrativ), ori chiar neinformată, voi invita, în timpul exercitării mandatului de rector, fiecare membru al comunității academice, cadre didactice și cercetători, la o colegială discuție. Rectorul nu poate conduce câtă vreme este „detașat” de membrii comunității UAIC.

Desigur, suntem mai degrabă neîncrezători că putem avea aici, în România, o

universitate care să se compare cu instituțiile reper ale domeniului. În unele privințe neîncrederea are temeieri raționale: nu poți egala o tradiție universitară de 500 de ani, ori chiar milenară, după cum nu poți compensa prin discursuri subfinanțarea cronică a unei universități autohtone. Există însă posibilitatea de a fi intern funcționali, asemenea instituțiilor reper ale domeniului. Iar posibilitatea este dată de legislația națională, care de cele mai multe ori este *acquis* comunitar (de la acest dat poate începe oricând reconstrucția unei țări care își dorește un alt chip). Rămâne pentru noi, membrii comunității academice a UAIC, doar să cunoaștem legislația, principiile care o fundează, și să le apropiem, prin efort stăruitor, de realitatea românească, asumându-ne „cetățenia academică” pe care conștientizarea drepturilor și obligațiilor de membru al unei comunități universitare o poate oferi: vom obține astfel o instituție funcțională, o universitate, cu nimic mai prejos – din acest punct de vedere – de instituțiile reper ale domeniului. Este un efort suplimentar cel solicitat, însă nu mai puțin important – în condițiile libertății și responsabilității – decât cel didactic sau cel dedicat cercetării.

Așa cum am văzut, principiile legale care dau posibilitatea existenței unei instituții de învățământ superior sunt mai degrabă neglijate în universitatea noastră. Există însă o zi – cea a alegerii – în care un anumit fel de egalitate formală este evidentă: fiecare dintre noi primește un buletin de vot. Sunt sigur că, urmând echitatea, vom alege binele comun.

28 februarie 2020

Post scriptum

Aștept oportunitatea de a mă întâlni cu membrii comunității academice din facultăți și departamente, pentru a discuta cele prezentate în acest Program managerial. Având în vedere că întâlnirile cu membrii comunității academice ale candidaților la funcția de rector ar trebui să se desfășoare în timpul semestrului de studiu, ceea ce aduce dificultăți de programare a acestor întâlniri, sunt deschis și comunicării pe alte căi, poate mai potrivite în situația dată: vă asigur că voi răspunde tuturor mesajelor electronice destinate candidaților la funcția de rector, precum și celor destinate personal (adrese electronice de contact: muraru@uaic.ro, ad.muraru.uaic@gmail.com).